

DRUGI

INDEX·HR

Ko vaš minister za kulturo reče, da antifazišizma ni v ustavi, potem nekdo mora povedati, da je temeljne osnove ustave pisal osebno dr. Franjo Tuđman, ki je jasno označil vse temelje državnosti Republike Hrvaške, tudi odločitve antifazišističnega sveta narodne osvoboditve Hrvaške (1943). Kako vi razlagate podporo vaši vladi, ki prihaja od tistih, ki imajo potrjene obtožnice za težka kazniva dejanja? Veliko ste nam govorili o transformatorjih, o zunanji politiki, kulturi, socialni politiki, človekovih pravicah, enakopravnosti spolov, o mladih, upokojencih, starih in bolnih, o pravni državi in boju proti korupciji pa nič. Morali bi slišati vaše videnje teh vprašanj, v katerih, priznajite, o partizanih in ustaših ni niti sledu. Kakor ste rekli: Če ne zdaj, kdaj? Če ne mi, kdo, v javnem pismu novemu hrvaškemu premierju Tihomirju Oreškoviću v blogu, ki ga je povzel index.hr, med drugim piše bivša premierka Jadranka Kosor.

SPIEGEL ONLINE

Dolgotrajna evrska kriza, v kateri so se pokazale razpoke med državami članicami, je bila očitno samo preludij. Zdaj iz razpok nastajajo globoki jarki. Gre za predstavo, ki jo imajo o sebi nacije. Ker Evropejci nimajo skupne vizije o dobri prihodnosti, v ospredje prihajajo vprašanja nacionalne suverenosti in kulturne uveljavitve. Vse večje postaja tveganje, da bo Velika Britanija izstopila iz EU in da ji bodo morda sledile tudi druge članice. EU bi se skrčila in propadla, tako od znotraj kot navzven. Posledično bi prebivalci današnje Evropske unije izgubili velik del blaginje. Razpadu EU bi sledil tudi inflacijski šok. Če bi razpadla tudi monetarna unija, bi vrednost izgubile predvsem valute šibkejših gospodarstev, kar bi inflacijo le še dodatno povečalo. Države, ki trpijo zaradi kronične nekonkurenčnosti in beležijo višji zunanji primanjkljaj, kot so Velika Britanija, Francija, Romunija ali Češka, bi se morale sprijazniti s prekinitvijo dotoka kapitala. Močno zadržana gospodarstva, predvsem Poljska, Italija in Grčija, pa bi se zaradi močne rasti davkov znašle na robu bankrota. Trpela pa bi tudi Nemčija, ki kar 85 odstotkov blaga uvozi in izvozi v države EU. Toda k ekonomskim posledicam bi morali dodati tudi politične. Konflikte med evropskimi sosedami bi bilo brez EU še težje reševati, piše na spiegel.de Henrik Müller.

Foto: EPA

"Naše" ženske

DR. VLASTA JALUŠIČ
POLITOLOGINJA
MIROVNI INŠTITUT

Ob odzvih, ki ga sproža kolektivno spolno nasilje nad ženskami, ki se je ob novem letu zgodilo v več nemških (začenši s Kölnom) in očitno tudi drugih evropskih mestih (a tudi v Turčiji, tako vsaj lahko razberemo iz poročil nemških medijev, se mi nehote vsiljuje vzporednica. Jeseni 1987 so se zgodile demonstracije žensk na Kosovu, protestirale so proti domnevni izjavi albanskega politika Fadila Hodže, ki naj bi bil dejal, da bi lahko rešili problem menda razširjenih (poskusov) posilstev na Kosovu tako, da bi pripeljali ženske "od zunaj" in odprli javne hiše. Izjava, ki ni bila javno izrečena, je zakročila po medijih in vzbudila zgražanje ter konstrukte, ki so bili brez primere v dotedanji jugoslovanski javnosti. V organiziranih demonstracijah so številne ženske srbske in črnogorske nacionalnosti s transparenti klicale po vodji in rešitelju, Miloševiću, ki naj zaščiti srbski narod. Domnevni poskusi posilstev na Kosovu - večina naj bi bili storilci mladi Albanci, številni naj bi se bili dogajali v šolah - so bili interpretirani kot sovražna separatistična dejanja. Podoba mladega Albanca, ki je seksualno in civilizacijsko problematičen in predstavlja potencialnega posiljeval-

ca feminiziranega in zaščite potrebnega srbskega naroda, je klicala po preventivnem delovanju proti potencialni veliki nevarnosti.

Kako se je zgodba te preventive zaključila, smo lahko spremljali na lastne oči v vojnah v nekdanji Jugoslaviji, še posebej pa v Bosni. Dejstvo, da je grožnja s posilstvom s transferjem na kolektivni nivo postala eden ključnih mehanizmov opravičevanja vojne, terorja in širitve kolektivnega nasilja in da so bile v vojnah posiljene številne ženske (in tudi moški), nam jasno priča, da v javnem diskurzu in razplamtelih razpravah ni šlo za preprečevanje nasilja nad ženskami in posilstev, ampak za vse kaj drugega.

Kot danes, pri Kölnu, ne gre za problem spolnega nasilja nad ženskami. Napadi in slabe informacije v povezavi z njimi so pripomogli predvsem k potrjevanju rasne in kulturne razlage ter teoriji zarote, ki se pleče okoli muslimanov in domnevnega cunamija beguncev v Nemčijo. Kot da se je (končno!) potrdila ena od zrcalnih obtožb glede dejanj, ki se jih pripíše izmuzljivemu sovražniku (beguncu, proslcu za azil), namreč pričakovano posilstvo "naših" žensk. Zdaj se lahko brez zadržkov sprejme vse protiukrepe in stori preventivna dejanja, zapre meje in izžene večino proslcev za azil in še koga povrh. Ko spolno nasilje in posilstvo postaneta tema, ki polni naslovnice časopisov in televizijske novice na način, da kolektivizira storilce in žrtve, moramo postati zares zaskrbljeni. Ne zato, ker bi nenadoma tako zelo naraslo število dejanj kolektivnega spolnega nasilja, pač pa zaradi naše prihodnosti: histerija, predlogi ad hoc zrcalnih "rešitev" namreč nič ne prispevajo k reševanju dejanskih problemov. Tudi

ni tako pomembno, ali so motivi za dejanja kulturno ozadje storilcev (teza Alice Schwarzer), organizirano kriminalno dejanje, ki ga "spremljajo" seksualni ekscesi (nekateri predstavniki policije in nemške države), ali pa gre za karnevalski "upor prekletih" (kot po Fanonu in Badiouju trdi Žižek).

Tema (spolnega) nasilja nad ženskami je v splošnem še vedno potisnjena v zasebnost kljub dejstvu, da ženska življenja v Evropi najpogosteje nasilno ogroža prav intimni terorizem. "Blažje oblike" nasilja nad ženskami (vključno s spolnim in verbalnim nadlegovanjem), različne mehanizme in dejanja diskriminacije, ki tlakujejo pot hujšim oblikam, pa številne institucije in javnost kot tudi policija še vedno "tradicionalno" tolerirajo - razen kolikor ne pride do ekscesov. Tokrat je tema - očitno zato, ker so nasilje povzročili "drugi" - eksplodirala. Ključno vprašanje pa je, ali gre pri odzvih na kölnske in podobne napade za vprašanje spolnih napadov na ženske in preprečevanje tovrstnega nasilja ali za kaj drugega. Po do zdaj razvidnih dejstvih je ob krajah in ropanju šlo predvsem za spolno nadlegovanje oziroma za spolne napade in nekaj posilstev, vendar ne toliko, kot jih sicer beležijo ob množičnih dogodkih, kot sta denimo Oktoberfest ali Karneval (ena od nemških feministk

je bila ostro napadena, ko je navedla ta dejstva, češ da gre "spet" za levičarsko opravičevanje napadov). Zdi se, da sta siceršnja visoka stopnja tolerance do tovrstnega spolnega nasilja in drža nevmešavanja v "privatne zadeve" najbrž prispevali k temu, da policija v kölnskem in drugih primerih ni reagirala na licu mesta. Če bi namreč bili vzeli razvoj situacije resno, pravi moja nemška kolegica, in če bi bili tam v dovolj velikem številu, bi prav gotovo lahko potegnili osem moških od ženske, ki je kričala na pomoč, in jih odpeljali na policijsko postajo.

Eden od ključnih razlogov za možnost tovrstnih dogodkov je dejstvo, da sta prav zaščita telesne integritete žensk in spolno nasilje tisti področji, kjer je nekonkurenčnost pogosta in zakonodaja še vedno nezadostna - zato je prostor za bolj številne delikte (tako v skritosti doma kot v situacijah skritosti v množici). Vendar pa to kaže na splošno klimo v neki skupnosti in ne na značilnosti neke posebne skupine storilcev. Prav zato se zdi najpomembnejše vztrajati pri tem, da se preprečuje nekonkurenčnost - da se kaznuje individualnega storilca spolnega napada, ne glede na njegove osebne okoliščine. Hkrati pa je treba ustvariti zakonodajo, ki bo dovolj jasno prepovedovala vse oblike spolnega nadlegovanja, tudi tiste, ki se jih zdaj tolerira, in kar nekaj takšnih so prakticirali storilci v množicah v Kölnu in drugod (menda kakšnih 80 odstotkov dejanj, ki so bila storjena, sploh po sedanji zakonodaji o spolnem nadlegovanju ni kaznivih). Druga plat zgodbe pa so seveda ukrepi in dejanja, ki nasploh preprečujejo nespoštovanje svobode in enakosti žensk, ne glede na to, s katere strani prihajajo.

Postati moramo zares zaskrbljeni

VOX POPULI

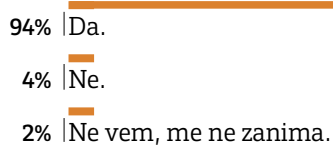
Če bi bil referendum o odhodu Slovenije iz EU, kako bi glasovali?

- a) Za.
b) Proti.
c) Ne vem, me ne zanima.

Odgovor na prejšnje vprašanje

Podpirate slovensko omejevanje vstopa migrantov?

Število glasov: 662

Karikatura: Andrej BAJT